

SELETUSKIRI

maeluministri määruse „Maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruse nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus” muutmise” eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Maaeluministri määruse „Maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määrus nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus” muutmise” kehtestatakse Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse § 67 lõike 2, § 69 lõigete 3 ja 9, § 70 lõike 2 ning § 82 lõike 3 alusel.

Maaeluministri 23. oktoobri 2015. a määruses nr 11 „Kohaliku tegevusgrupi toetus ja LEADER-projektitoetus” (edaspidi *määrus nr 11*) tehtavad muudatused on tingitud praktikas ilmnenuv vajadustest ning on peamiselt tingitud riigi eriolukorrast, mis kehtestati 12.03.2020 seoses COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse leviku tõkestamiseks.

Eriolukorra tõttu on paljud mitte esmavajalikud teenused ja asutused suletud, mistõttu ei ole võimalik toetatavaid tegevusi ellu viia või investeringuid tähtajaliselt teha. Seetõttu muudetakse tegevuste elluviimine ja investeringute tegemine paindlikumaks ning tähtaegu pikendatakse ühe aasta võrra.

Samuti leevendatakse projektitoetuse saajale kehtestatud nõuet, mille kohaselt ei kontrollita 2020. aastal alates 12. märtsist maksetaotluse esitamisel tema maksuvõlga.

Lisaks on võimalik 2020. aastal kohalikul tegevusgrupil strateegiat ja rakenduskava muuta rohkem kui seni.

Praktikas ilmnenuv vajaduste tõttu lühendatakse ka juriidiliste isikute või füüsilisest isikust ettevõtjate partnerlusel põhineva ühisprojekti tegevuskava elluviimise minimaalset aega kahelt aastalt ühele aastale. Muudatus on vajalik, et ühisprojekte jõuaks rakendada ka programmiperioodi 2014–2020 lõpus. Sellega seoses on vajalik muuta ka tegevuse elluviimise ja investeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise tähtaega. Lisaks tuleneb muudatuse tegemise vajadus asjaolust, et toetuse saajad on senini tõlgendanud, et olenemata ühisprojekti tegevuskava pikkusest on õigus tegevuse elluviimist või investeringu tegemist tõendavaid dokumente esitada ühisprojekti tegevuskava elluviimise maksimaalse nelja aasta jooksul.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Maaeluministeeriumi maamajanduse ja konkurentsipoliitika büroo peaspetsialist Taavi Kurvits (625 6526, taavi.kurvits@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule on teinud Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Helen Palginõmm (625 6260, helen.palginomm@agri.ee) Eelnõu on keeleliselt toimetanud Maaeluministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523, laura.ojava@agri.ee) ja sama osakonna peaspetsialist Leeni Kohal (tel 625 6165, leeni.kohal@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kaheksast punktist.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse määruse nr 11 § 28 lõike 3 punkti 2.

Määruse nr 11 § 28 lõike 3 punkti 2 kohaselt võib § 30 lõike 2 punktis 7 nimetatud tegevuste elluviimiseks toetust taotleda kahe- kuni nelja-aastase ühisprojekti tegevuskava alusel. Muudatuse tulemusel saab tegevused ellu viia ühe- kuni nelja-aastase ühisprojekti tegevuskava alusel. Muudatuse eesmärk on võimaldada juriidiliste isikute või füüsilisest isikust ettevõtjate partnerlusel tehtavaid projekte ellu viia ka programmiperioodi 2014–2020 viimastel aastatel (kuni

aastani 2022), mil tegevuse elluviimiseks või investeeringu tegemiseks ei pruugi muidu jääda nõutud kahte aastat. Seega on muudatus taotlejatele soodustav.

Eelnõu punktiga 2 muudetakse määruse nr 11 § 29 lõiget 5.

Kehtiva määruse nr 11 järgi võib kohalik tegevusgrupp koostööprojekti taotluse esitada Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametile (edaspidi *PRIA*) 2020. aasta 31. detsembrini. Seoses riigis toimuva eriolukorraga ei ole kohalikel tegevusgruppidel ajaliselt võimalik ellu viia neid koostööprojekte, mille tegevused olid kavandatud 2020. aasta II poolde. Muudatusega antakse taotlejale võimalus esitada koostööprojekti taotlus *PRIA*-le kuni 31. detsembrini 2021. aastal.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse nr 11 § 29 lõiget 7.

Eriolukorra tõttu on mitmed koostööprojektid, sealhulgas rahvusvahelised koostööprojektid, jäänud seisma ning juhtpartnerid teistes Euroopa riikides on kavandanud tegevused järgmistesse aastatesse. Selleks et kohalikel tegevusgruppidel, kes on koostööprojektide elluviimiseks juba toetuse saanud, oleks võimalus koostööprojektid tervikuna ellu viia, tuleb ka Eestis koostööprojektide elluviimise tähtaega pikendada. Muudatuse tulemusena on võimalik koostööprojekte ellu viia varasema kolme aasta jooksul nelja aasta jooksul.

Eelnõu punktiga 4 muudetakse määruse nr 11 § 34 lõiget 14.

Muudatuse kohaselt tuleb edaspidi tegevuse elluviimise käigus tekkinud puhastulu leida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), artikli 65 lõike 8 alusel. Nimetatud sätte kohaselt ei vähendata rahastamiskõlblike kulusid puhastulu saamisel muu hulgas, kui tegemist on tegevusega, mille suhtes kehtivad riigiabi eeskirjad, sealhulgas vähese tähtsusega abi või tegevuste suhtes, mille rahastamiskõlblike kulude kogusumma ei ületa 100 000 eurot.

Eelnõu punktiga 5 muudetakse määruse nr 11 § 42 lõiget 1.

Kehtiva määruse nr 11 § 41 lõige 1 sätestab projektitoetuse saajale maksimaalse tähtaja, mille jooksul tuleb toetatav tegevus ellu viia või investeering teha ning *PRIA*-le tegevuse elluviimise või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid esitada. Tulenevalt riigis kehtivast eriolukorrast pikendatakse muudatusega projektitoetuse saaja tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaega seniselt kahelt aastalt kolme aastani, st ühe aasta võrra. Tegevus tuleb ellu viia või investeering teha ning *PRIA*-le sellekohased dokumendid esitada kolme aasta jooksul, kuid hiljemalt 31. detsembril 2022.

Eelnõu punktiga 6 muudetakse määruse nr 11 § 42 lõiget 2.

Muudatusega täpsustatakse ühisprojekti kavandatud tegevuse elluviimise ja investeeringu tegemist tõendavate dokumentide esitamise tähtaega ning muudetakse lõike keeleline sõnastus paremini arusaadavamaks.

Senini on toetuse saajad tõlgendanud, et olenemata ühisprojekti tegevuskava pikkusest on õigus tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavaid dokumente esitada ühisprojekti tegevuskava elluviimise maksimaalse aja ehk nelja aasta jooksul. Tegelikult on oluline, et ühisprojekti tegevuskavas välja toodud tegevuse peab ellu viima või investeeringu tegema vastavalt esitatud tegevuskavale ja seal kajastatud perioodile. Näiteks kui ühisprojekti tegevuskava elluviimiseks on kavandatud üks aasta, peab tegevuse ellu viima või investeeringu tegema ning selle elluviimist või tegemist tõendavad dokumendid esitama tegevuskavas kavandatud perioodi ehk ühe aasta jooksul. Kui tegevuskava on kehtestatud kaheks aastaks, peab tegevuse ellu viima ja investeeringu tegema ning selle elluviimist või tegemist tõendavad dokumendid esitama tegevuskavas kavandatud perioodi ehk kahe aasta jooksul jne. Seega peab

tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid esitama täpselt ühisprojekti tegevuskavas toodud aja jooksul, arvates PRIA poolt projektitaotluse rahuldamise otsuse tegemisest, kuid kindlasti hiljemalt 31. detsembril 2022. Tegevuse elluviimist või investeeringu tegemist tõendavaid dokumente saab PRIA-le esitada kalendriaastas kuni neljas osas ühe taotluse kohta. Selle sätte eesmärk on tagada, et toetuse saaja viib ellu ühisprojekti kavandatud tegevused ja esitab nende elluviimist tõendavad dokumendid ühisprojekti tegevuskavas määratud aja jooksul, nii nagu investeeringuprojektide puhul. Seega tagab muudatus õigusselguse, võrdse kohtlemise toetuse saajate vahel ning tõhusa ja jätkusuutliku eelarvevahendite kasutamise.

Eelnõu punktiga 7 muudetakse määruse nr 11 § 42 lõiget 3.

Kehtiva määruse nr 11 § 42 lõige 3 sätestab projektitoetuse saajale maksimaalse tähtaja, mille jooksul tuleb toetatav tegevus ellu viia või investeering teha ning PRIA-le tegevuse ellu viimise või investeeringu tegemist tõendavad dokumendid esitada. Muudatusega pikendatakse koostööprojektide tegevuse elluviimise tähtaega kolmelt aastalt nelja aastani, st ühe aasta võrra. Koostööprojekti tegevus tuleb ellu viia või investeering teha ning PRIA-le sellekohased dokumendid esitada nelja aasta jooksul, kuid hiljemalt 31. detsembril 2022. Lisaks muudetakse lõike keeleline sõnastus paremini arusaadavamaks.

Eelnõu punktiga 8 täiendatakse määrust nr 11 § 47 nelja rakendussättega.

Lõike 10 kohaselt võimaldatakse kohalikul tegevusgrupil 2020. aastal muuta strateegiat ja rakenduskava rohkem.

Määruse nr 11 § 6 lõike 4 kohaselt võib strateegiat muuta üks kord kalendriaasta jooksul. 2020. aastal võib kohalik tegevusgrupp muuta strateegiat kaks korda. Muudatus on vajalik seoses eriolukorraga seotud kohalike tegevusgruppide töökordade muutmise ja samuti määruse nr 11 muutmisest tingitud muudatuse tegemisega strateegiatesse.

Määruse nr 11 § 15 lõike 2 kohaselt võib rakenduskava muuta kaks korda aastas. 2020. aastal võib kohalik tegevusgrupp muuta rakenduskava rohkem kui kaks korda. Rakenduskava sisaldab määruse nr 11 § 7 kohaselt järgneval aastal kavandatud tegevusi ja nende elluviimise eelarvet ning seetõttu on oluline, et see vastaks tegelikule olukorrale, mis võib eriolukorra tõttu kiiresti muutuda ja seetõttu võib olla vajalik rakenduskava muuta rohkem kui kaks korda.

Lõike 11 kohaselt paragrahvi 42 lõigetes 1 ja 3 nimetatud projektitoetuse saaja puhul loetakse projektitoetuse taotluse rahuldamise otsuses määratud tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg pikenuks ühe aasta võrra. Kuna tegevuse elluviimise või investeeringu tegemise tähtaeg on projektitoetuse taotluse rahuldamise otsuses üks osa ja eelnõuga pikendatakse § 42 lõigete 1 ja 3 nimetatud tähtaega ühe aasta võrra, siis on vajalik seda tähtaega vastavalt pikendada ka projektitoetuse taotluse rahuldamise otsuses.

Lõige 12 sätestab, et paragrahvi 42 lõiget 3 kohaldatakse alates 2020. aasta 1. märtsist.

2017 aastal koostööprojekti kohta taotluse rahuldamise otsuse saanud projektitoetuse saajatel saabus investeeringu tegemise tähtaeg märtsis 2020. Kuna see tähtpäev on möödunud, siis on neile vajalik kohaldada eelnõu punkt 7 muudatust (§ 42 lõige 3) tagasiulatuvalt alates 2020. aasta 1. märtsist.

Lõike 13 kohaselt ei kohaldata projektitoetuse saajale, kes esitas projektitoetuse maksetaotluse 2020. aastal alates 12. märtsist, § 42 lõike 6 punktis 1 nimetatud maksuvõla puudumise nõuet.

Muudatuse tulemusena ei kehti määruse nr 11 § 42 lõike 6 punkt 1 § 43 lõike 1 alusel esitatud projektitoetuse maksetaotluste kohta, mis esitatakse 2020. aastal alates 12. märtsist. Muudatuse eesmärgiks on jätkuvalt võimaldada projektitoetuse maksmist nendele projektitoetuse saajatele, kes on oma tegevusi alustanud enne eriolukorra (12.03.2020) kehtestamist, kuid neil on seoses keerulise majandusliku olukorraga tekkinud maksetaotluse esitamisel ajutine maksuvõlg. Selleks

et vältida projektitoetuse saajate veelgi keerulisemasse olukorda sattumist, on hädavajalik, et projektitoetuse saajad saaksid oma tehtud kulutused kaetud.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu väljatöötamisel võeti aluseks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469), Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487–548) ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549–607).

Eelnõus nimetatud Euroopa Liidu õigusaktid on kättesaadavad Euroopa Liidu Teataja veebilehel <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Määruse mõjud

Programmi LEADER kohaliku arengu üldeesmärk on arendada kohalikku initsiatiivi, viies toetuse andmise otsustustasandi kohapeale, et suurendada kohalike inimeste huvi oma piirkonna arengu ja samas sellega kaasneva vastutuse vastu.

Määruse rakendamine mõjutab enim regionaalarengut ning annab võimaluse nii ettevõtjate, kodanikuühenduste kui ka kohalike omavalitsuste paremaks koostööks ja võrgustumiseks.

Muudatuse tulemusena lihtsustub projektitoetuse saajatele tegevuste elluviimise tõendamine, sealhulgas kaob maksuvõla nõue selle projektitoetuse saaja puhul, kes viib tegevust ellu või teeb investeeringut 2020. aastal. Muudatusega pikendatakse ka tegevuste elluviimise ja investeeringute tegemise tähtaega ühe aasta võrra. Enamik muudatusi, välja arvatud maksuvõla nõue, kehtivad kõikidele projektitoetuse taotlejatele, sealhulgas nendele, kes plaanivad toetust taotleda tulevikus. Muudatuse tulemusena on võimalik rakendada ka üheaastaseid ühisprojekte, mis lihtsustab aktiivsetel kogukondadel ja piirkonna ettevõtjatel suurendada omavahelist koostööd. Programmiperioodi lõpus, mil tegevuse elluviimiseks võimalikult paindliku aja tagamine on vajalik, aitab muudatus piirkonna edendamiseks vajalike projektide elluviimisele kaasa. Ühtlasi tagab see ka raha tõhusa kasutamise, kus vabanenud vahendeid on võimalik kiirelt ja sihipäraselt uuesti kasutusele võtta. Selline lähenemine tagab kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna jätkusuutliku arengu, mis on üks programmi LEADER kohaliku arengu põhilisemaid eesmärke.

Muudatused hõlmavad otseselt kohalikke tegevusgruppe (26), PRIA-t ning toetuse taotlejaid ja toetuse saajaid, kes viivad tegevusi ellu või teevad investeeringuid. Võimalus teha üheaastaseid ühisprojekte omab positiivset mõju taotlejatele, kuna lihtsustub erinevate ühistegevuste korraldamine. Samuti täpsustub ühisprojektide tegevuste elluviimise ja selle tõendamise aeg, mis vähendab nii taotlejate, kohalike tegevusgruppide kui ka PRIA koormust.

Kõik tehtavad muudatused on toetuse taotlejale ja toetuse saajale soodustava iseloomuga. Lisaks aitavad muudatused tagada ka õigusselguse.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulu ega -tulu.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu edastatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Siseministeeriumile ning Rahandusministeeriumile. Eelnõu on välja töötatud koostöös kohalike tegevusgruppide ja PRIA-ga ning esitatakse neile arvamuse andmiseks.